

[Chr. Rasmussen.]

ning, det er muligt; men vi må gøre os klart, at dette spørgsmål lettest lader sig løse ved sammenlægning af to eller tre for små ejendomme, og hertil vil den nye udlånslov i høj grad kunne medvirke.

Vi må jo ikke hverken glemme eller overse, at det tempo, der har været på nedlægningen af landbrug i de seneste år, i meget vid udstrækning gælder enligt beliggende ejendomme eller helt små ejendomme, stammende fra 1899-loven, medens det er forholdsvis få i kolonierne efter 1919-loven, der indtil nu er forsvundet, men dette vil i højere grad blive aktuelt i de kommende år; det vil generationsskiftet simpelt hen medvirke til.

På denne baggrund anbefaler jeg at stemme for det ændringsforslag, landbrugsministeren har stillet om en sammenlægningsgrænse på 35 ha, et forslag, der er tiltrådt af et flertal, nemlig socialdemokratiet og socialistisk folkeparti, men at stemme imod det af det radikale venstre stillede ændringsforslag om en grænse på 25 ha; det samme gælder det konservative forslag om 100 ha.

Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til statshusmandsloven. Kært barn har jo mange navne, og denne lov har gennem årene fået forskellige tillægsnavne; hvor dækkende de forskellige navne er, skal jeg ikke udtale mig om. Men når venstre og de konservative nu ønsker den omdøbt til jordbrugsloven, kan jeg ikke følge dem. Godsejere og herremænd er jo også jordbrugere, og dem berører loven jo ikke. Jeg er endnu ikke nået så vidt, at jeg skammer mig for navnet husmand, ej heller statshusmand, og endelig kan jeg godt tilføje, at jeg personlig ikke tror på, denne form for landbrugslovgivning bliver så forfærdelig gammel, at en navneforandring skulle være særlig påkrævet. Jeg anbefaler derfor at stemme imod dette ændringsforslag, det gælder også de øvrige af mindretallet stillede ændringsforslag, medens jeg anbefaler at stemme for samtlige

af landbrugsministeren stillede ændringsforslag.

Hvad udlånsloven angår, skal jeg anbefale at stemme imod de af det konservative folkeparti stillede ændringsforslag, men at stemme for det af landbrugsministeren stillede ændringsforslag om ikrafttrædelsesdatoen og i øvrigt at stemme for lovforslaget i den foreslåede skikkelse.

Til lovforslaget om opførelse af arbejderboliger på landet har landbrugsministeren stillet en række ændringsforslag, der er tiltrådt af alle partier i udvalget undtagen de konservative, som vil motivere deres stilling her i salen. Jeg tror, jeg kan sammenfatte de foreslåede ændringer i, at loven skulle blive lidt lettere at administrere i de tilfælde, hvor der sker misligholdelse, eller hvor boligen overgår til andet formål end det, hvortil lånet er givet, således at staten holdes nogenlunde skadesløs.

Jeg skal i øvrigt for alle lovforslags vedkommende henvide til den ret udførlige betænkning.

Lad mig til slut gøre et par almindelige bemærkninger. Jeg tror, denne lovgivning er noget, folketinget vil komme til at beskæftige sig med ret ofte i de kommende år, men det er en lovgivning, der må tages etapevis. Det drejer sig nemlig ikke alene om en stor erhvervsgren inden for det danske samfund, men det drejer sig i lige så høj grad om menneskeskæbner. Landbruget vil gå ind i en helt ny tid, men for mange, ikke mindst dem, der er kommet lidt op i årene, vil omstillingen blive svær, og derfor må den tage tid.

Den opfattelse breder sig jo, at man er stærkt på vej bort fra selveje, og det er muligt, det er sidste generation af unge, der her skal lovgives for på dette område. Jeg tror ikke på statsovertagelse eller statsdrift, men jeg tror, folketinget inden for en overskuelig tid må tage stilling til andels- eller aktieselskabsdrift af betydelig større enheder med specialiseret drift af forskellig art. Den ungdom, der vokser op